

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
ректор Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
Віль БАКІРОВ

**Програма вступного іспиту в усній формі
з соціально-економічної географії світу**

для іноземних громадян, які вступають на навчання для здобуття ступеня бакалавра
за акредитованими освітніми програмами

Харків 2021

Вступ

Програма з "Соціально-економічної географії світу" до вступного іспиту в усній формі призначена для іноземних громадян, які вступають на навчання для здобуття ступеня бакалавра.

Зміст програми відповідає переліку тем по курсу соціально-економічної географії світу в старших класах (10-12 класи) загальноосвітніх шкіл України.

Програма призначена з'ясуванню під час іспиту рівня знань абітурієнтів-іноземців з соціально-економічної географії, достатніх для успішного навчання в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна.

Програма підготовлена на кафедрі соціально-економічних дисциплін Навчально-наукового інституту міжнародної освіти ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Укладачі програми: доцент Дягілев В.Є., старший викладач Коваленко І.Б.

Тематичний план програми

ГЕОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД ЗЕМНОЇ КУЛІ

Загальні відомості щодо Земній кулі. Континенти Землі. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки, протоки. Форми рельєфу земної поверхні: рівнини, низовини, плоскогір'я, гори. Поняття про географічні карти. Типи карт. Масштаб на карті.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ГЕОГРАФІЯ СВІТУ

Політична карта світу

Сучасна політична карта світу. Відмінності понять «територія», «країна», «держава», «залежна країна», «колонія».

Типологія країн світу: за розмірами територій, за чисельністю населення, за рівнем соціально-економічного розвитку, за особливостями географічного положення.

Форми правління країн світу. Форми адміністративно-територіального устрою.

Формування політичної карти світу на сучасному етапі. Міжнародні організації, їх функціональний і просторовий розподіл. Загальнополітичні міжнародні організації (ООН, Рада Європи, Європейський Парламент) та спеціальні (Європейський союз, НАТО, ЮНЕСКО та інші організації).

Населення світу

Чисельність населення Землі. Природний рух населення. Типи відтворення населення. Демографічні процеси та демографічна політика. Міграція населення, її види та причини. Міграційні процеси в світі.

Статевий склад населення. Віковий склад населення. Трудові ресурси.

Національний і мовний склад населення. Релігія як явище культури. Світові релігії.

Розміщення населення. Основні фактори, які впливають на розміщення населення. Основні форми розселення населення світу. Міське і сільське розселення. Урбанізація.

Взаємодія суспільства і природи. Світові природні ресурси

Географічна середовище як сфера взаємодії суспільства і природи. Природокористування: раціональне і нераціональне. Світові природні ресурси. Ресурсозабезпеченість. Географія світових природних ресурсів: мінеральних, земельних, лісових, водних, Світового океану, рекреаційних.

Світове господарство

Сучасне світове господарство. Міжнародне географічний поділ праці (МГРТ). Етапи формування світового господарства. Галузева структура та територіальна організація виробництва.

Промисловість. Географія основних галузей промисловості світу (енергетика, металургія, машинобудування, хімічна промисловість, лісова і деревообробна промисловість, легка промисловість, харчова промисловість).

Світове сільське господарство: значення, внутрішньогалузева структура, міжгалузеві зв'язки.

Географія світового транспорту.

Глобальні проблеми людства

Поняття про глобальні проблеми людства (проблеми війни і миру, проблеми сировини, екологічні та енергетичні, голоду, тероризму, епідемій). Роль світової громадськості у їх розв'язанні.

Всесвітні економічні відносини

Форми всесвітніх економічних відносин. Інтернаціоналізація, інтеграція, інформатизація та глобалізація як найважливіші тенденції розвитку світового господарства.

**Питання до вступного іспиту в усній формі
з соціально-економічної географії світу
для іноземних громадян, які вступають на навчання для здобуття
ступеня бакалавра**

1. Загальні відомості щодо Земній кулі. Континенти Землі. Світовий океан.
2. Поняття про географічні карти. Типи карт. Масштаб на карті.
3. Сучасна політична карта світу. Відмінності понять «територія», «країна», «держава», «залежна країна», «колонія».
4. Міжнародні організації, їх функціональний і просторовий розподіл.
5. Типологія країн світу (за розмірами територій, за чисельністю населення, за особливостями географічного положення).
6. Типологія країн світу за рівнем соціально-економічного розвитку.
7. Форми правління країн світу.
8. Форми адміністративно-територіального устрою.
9. Чисельність населення світу.
10. Природний рух населення. Типи відтворення населення.
11. Статевий і віковий склад населення. Трудові ресурси.
12. Склад населення (національний, мовний, релігійний)
13. Міграція населення, її види та причини.
14. Розміщення населення. Основні фактори, які впливають на розміщення населення
15. Основні форми розселення населення світу. Міське і сільське розселення. Урбанізація.
16. Географічне середовище як сфера взаємодії суспільства і природи. Природокористування: раціональне і нераціональне.
17. Світові природні ресурси. Ресурсозабезпеченість.
18. Географія світових природних ресурсів: мінеральних, земельних, лісових, водних, Світового океану, рекреаційних.
19. Сучасне світове господарство. Міжнародне географічний поділ праці (МГПТ).
20. Промисловість. Основні галузі промисловості світу.
21. Світове сільське господарство: значення, галузева структура.
22. Географія світового транспорту.
23. Поняття про глобальні проблеми людства (проблеми війни і миру, проблеми сировини, екологічні та енергетичні, голоду, тероризму, епідемій).
24. Всесвітні економічні відносини. Форми всесвітніх економічних відносин.

Критерії оцінювання знань при вступному іспиті в усній формі з іноземними громадянами по предмету «Соціально-економічна географія світу»

Екзаменаційний білет вступного іспиту в усній формі складається з трьох питань, які охоплюють всю програму з предмету «Соціально-економічна географія світу».

Під час відповіді на кожне питання білету абітурієнт повинен показати наступні знання та вміння і отримати відповідну кількість балів:

- 1) правильність викладу матеріалу; вміння розкрити зміст географічних понять, передбачених Програмою (від 1 до 8 балів);
- 2) розуміння соціально-економічної зумовленості світових процесів, правильність і логічна послідовність викладу матеріалу (від 1 до 8 балів).
- 3) знання базової термінології по географії, точність наведених визначень, формулювань, фактів (від 1 до 8 балів);
- 4) знання мови екзамену, культура мови, володіння термінологією (від 1 до 8 балів);
- 5) уміння працювати з географічними картами, аналізувати і використовувати картографічну інформацію, знати сучасну географічну картину світу, вільно застосовувати географічні поняття і визначення (від 1 до 8 балів).

Кількість балів за одне питання – 1-40 балів.

Загальна кількість набраних балів за весь білет – від 1 до 120.

Кінцева оцінка формується переведенням балів, що отримано на вступному іспиті з урахуванням прохідного мінімуму, у рейтингову оцінку (за шкалою 100-200 балів) за формулою:

$$\text{Рейтингова оцінка} = \text{загальна кількість набраних балів} - 20 + 100$$

Прохідний мінімум рейтингової оцінки становить:

100 балів - спеціальності бакалаврів, для яких мінімальна кількість балів для участі в конкурсі становить 100 балів;

110 балів - спеціальності бакалаврів, для яких мінімальна кількість балів для участі в конкурсі становить 110 балів;

120 балів - спеціальності бакалаврів, для яких мінімальна кількість балів для участі в конкурсі становить 120 балів.

150 балів - спеціальності бакалаврів, для яких мінімальна кількість балів для участі в конкурсі становить 150 балів.

Особи, які не показали рівень знань відповідний перерахованим критеріям, вважаються такими, що не склали вступний іспит в усній формі з соціально-економічної географії світу.

Голова предметної екзаменаційної комісії Тетяна АЛЕКСЕЄНКО

Затверджено на засіданні приймальної комісії Харківського
національного університету імені В. Н. Каразіна

Протокол № 2 від 08 лютого 2021 р.

Відповідальний секретар
Приймальної комісії

 Ольга АНОЩЕНКО